

La pel·lícula de la història L'ala trista de la Casa Blanca

Francesc M. Rotger

Alatriste.

El personatge de narrativa històrica espanyol de més èxit, en uns temps particularment favorables per a la narrativa històrica (les facultats de ciències socials estan encantades), ha arribat, a la fi, al cinema: *Alatriste*, a partir de les novel·les d'Arturo Pérez Reverte, amb l'aval d'un bon director (Agustín Díaz Yanes) i amb un repartiment de luxe que encapçala Viggo (*El senyor dels anells*) Mortensen. És la sisena vegada que la literatura de Reverte es trasllada a la pantalla, després d'*El maestro de esgrima* de Pedro Olea, *La tabla de Flandes* de Jim McBride, *Cachito* d'Enrique Urbizu, *Territorio comanche* de Gonzalo Herrero i *La novena puerta*, de Roman Polanski. *Alatriste* ha costat molts diners i suposa un intent prou seriós de demostrar que és possible, a Espanya, rodar bon cinema històric; títols com *El Dorado* o *Juana la Loca* no ens feien pensar, fins ara, que fos exactament així, i de la propaganda franquista pseudohistòrica ja ni en parlem. I atès que feim referència als personatges immortalsitzats per Vicente Aranda: enguany fa cinc-cents anys de la mort, a Burgos, de Felipe, el Hermoso, el cor del qual descansa a l'església de Nostra Senyora, a la ciutat de Bruges; a aquella terra de Flandes a la qual combaten els terços d'*Alatriste*. També fa cinc segles que morí, a Valladolid, el descobridor oficial d'Amèrica (conegut entre nosaltres com a Tòfol Còlom, d'acord amb la hipòtesi del seu origen felanitxer) i a qui el cinema només ha dedicat una pel·lícula mínimament visible, *1492*, de

Ridley Scott, amb Gerard Depardieu com a protagonista.

No deixa de ser curiós que Viggo Mortensen mateix, en unes declaracions (*Fotogramas* de setembre), trobi un paral·lelisme entre l'Imperi espanyol, a les guerres de Flandes, i els Estats Units, a la guerra de l'Iraq. Supòs que, efectivament, tots els imperis s'assemblen una mica. A *Alatriste* hi ha una dimensió política d'una certa importància, que probablement personifica el Comte Duc d'Olivares; interpretat, a la pel·lícula de Díaz Yanes, per aquest excepcional actor que és Javier Cámara (Javier Gurruchaga, amb un físic en principi aparentment més adient, encarnà aquest mateix personatge a *El rey pasmado*, d'Imanol Uribe).

El cinquè aniversari de la tragèdia de l'11 de setembre de 2001 a les Torres Bessones de Nova York ha coincidit, pràcticament, amb l'estrena entre nosaltres d'una pel·lícula, *United 93*, de Paul Greengrass (*Bloody Sunday*) que es planteja com a una reconstrucció, gairebé un documental, entorn dels terribles fets d'aquella jornada i, molt particularment, al quart avió segrestat, l'únic que no va aconseguir el seu objectiu. Unes setmanes abans, havíem vist una altra superba interpretació de Sean Penn a *L'assassinat de Richard Nixon*, de Niels Mueller; la història d'un home que, presumptament, ja el 1974 intentà segrestar un avió per estavellar-lo contra la Casa Blanca i així, se suposa, provocar la mort del llavors president. ■